

experts voorafgaand aan de verkiezingsdag. Hun argumentatie: de Europese economie klimt uit een dal en groeit best aardig en gemiddeld zelfs sneller dan de Amerikaanse. Merkel blijft gewoon kanselier en die stabiliteit is goed voor de markten. Fijn, daarmee zijn dan ook de laatste grote verkiezingen in Europa achter de rug in een periode die wordt gekenmerkt door politieke fragmentatie.

In aanloop naar de Franse en Nederlandse verkiezingen werden de financiële markten nog afgeleid door de mogelijke winst van populisten. Maar toen die aardverschuiving uitbleef, keerde het vertrouwen op de markten terug. De invloed van de Europese politiek op de financiële markten is volgens experts het beste zichtbaar aan de koers van de euro. Die liep de afgelopen maanden sterk op tegenover de dollar. Van enige volatiliteit in september was niets te merken. Conclusie: de verkiezingswinst van Angela Merkel was al verwerkt in de koers van de eenheidsmunt, voordat de Duitsers hun stem uitbrachten.

Maar toen was daar zondagavond 24 september. Duitse kiezers straftten de twee regeringspartijen ongemeen hard af. Inderdaad gaat de bondskanselier door met een vierde termijn. Maar Merkel is gehavend uit de strijd gekomen omdat haar partij net als de sociaaldemocratische SPD het slechtste resultaat boekte sinds de Tweede Wereldoorlog. Speculatie over haar opvolging en het volmaken van haar termijn begon al op de avond van de uitslag.

Wolfgang Schäuble, de man die acht jaar lang meer dan wie dan ook de kaarten uitdeelde in de Europese politiek en daarmee op de financiële markten, vertrekt deze maand als minister van Financiën. Het succes van de rechts-populistische AfD was niet ingecalculerd en ook het onverwachte vertrek van Schäuble niet. De beurzen namen het nieuws relatief gelaten op. Maar de euro

Het hoofdkantoor van woningbouwer Deutsche Wohnen in Berlin-Wilmersdorf

NUTSBEDRIJF RWE KAN HET ZWAAR KRIJGEN BIJ REGERINGS-DEELNAME VAN DE GROENEN

zakte wel flink weg. Tegenover de dollar werd twee dagen na de uitslag de laagste koers in een maand aangetikt.

MEER INVLOED

In Duitsland kent haast iedereen deze oude beurswijsheid: *Politische Börsen haben kurze Beine*. Politiek heeft zeker invloed op de financiële markten, maar het effect is doorgaans van korte duur. Die wijsheid wordt de laatste jaren getest. De Duitse vereniging van financieel analisten DVFA deed onlangs een rondvraag onder specialisten en 59 procent zei dat de politiek meer dan vroeger invloed heeft op beurskoersen.

Maar in tegenstelling tot de valutamarkten trokken de obligatiemarkten en de beurzen in Duitsland zich weinig aan van de politiek. Sterker: beursrecords gingen tien dagen na de verkiezingen aan diggelen. Hoofdgraadmeter DAX tikte een record aan

tegen de 13.000 punten. Middelgrote bedrijven doen het nog beter en dat is doorgaans een belangrijke graadmeter voor de ware kracht van de economie.

De liberale FDP staat voor een aangenaam zakelijk klimaat, deregulering en belastingverlagingen, en die invloed kunnen beleggers alleen maar waarderen. Voorman Christian Lindner heeft kanselier Merkel en haar partij wel zwaar onder vuur genomen vanwege haar Europa-politiek. Het is goed mogelijk dat Duitsland zich onder die invloed de komende jaren kritischer zal opstellen binnen Europa en zich meer naar binnen zal richten. De Franse ideeën voor diepere economische integratie, een begrotingsunie en een gemeenschappelijke schuldmart zijn dan kansloos. Dat betekent dat de rentes op staatsleningen op risicovolle markten zoals Griekenland, Italië en Spanje weer kunnen oplopen.